

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

Historiae Ecclesiasticae Pars Secvnda, Qva Continentvr Socratis Scolastici
Constantinopolitani lib. 7. Theodoriti Cyrensis episcopi lib. 5

Christopherson, John

[Köln], 1569

Pro Eusebio Pamphili Apologia. Cap. XVII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12704

sebio Pamphilo, qui contra illum differebat tribus libris quos contra Marcellum inscripsit refutatum esse: verbaque ipsius Marcelli ab eo citata: quæ quidem & oppugnare contendit, & docet Marcellum non aliter quàm Sabellium Afrum, & Paulum Samosatenum, Dominum Iesum, solum hominem induxisse.

Pro Eusebio Pamphili Apologia.

CAP. XVII.

Quoniam autem nonnulli ipsum Eusebium Pamphilum in libris, quos edidit, tanquam Arii errori fauentem, contumeliis vexare aggressi sunt, non incommodum arbitror pauca de illo disserere. Primum enim concilio Nicæno de Consubstantiali, decidenti, & interfuit, & assensus est. In tertio verò libro quem de vita Constantini conscripsit, ista de illo concilio his ferè verbis ipse commemorat: Imperator omnes ad concordiam eatenus reducere contendit, quoad eos in omnibus rebus, quæ in quæstionem aliquando venissent, tum conspirantes animis, tum opinionibus consentientes reddidisset, ita vt concors fides inter eos vigeret. Quod si igitur Eusebius, dum concilii Nicæni coacti mentionem facit, omnia quæ in controuersiam venerant soluta esse dicat, omnesque in eadem sententia & opinione fuisse, quid est cur quidam illum in Arii hæresin propendisse existiment. Quinetiam Ariani ipsi falluntur opinione, dum eum cum ipsis sentire arbitrantur. At dixerit quispiam, illum in libris suis partibus Arii propterea videre fauere, quod percrebrò in eisdem hoc modo loquatur, Per Christum. Cui respondemus, quòd hoc loquendi modo, alijsq; item nonnullis, qui œconomiam humanitatis seruatoris nostri exprimunt, sæpenumero tum alij scriptores ecclesiastici vsi sunt, tum Apostolus ipse, qui nunquam peruersæ cuiusquam opinionis magister existimatus est, ante istos oēs eadè verba vsurpauit. Porro aut quæ fuerit Eusebij sententia opinioq; cù Arius filiū creaturam, tanquàm vnā ex aliarum creaturarum numero esse diceret, hoc loco accipito: qui in primo libro cōtra Marcellū sic loquitur. Vnigenitus Dei fili⁹ solus ille, & nō alius & prædicatur, & est.

SOCRATIS HISTORIAE

Vnde meritò reprehendendi sunt hi, quos non pudet, eum ,
 creaturam asserere, & pari ratione cum aliis creaturis ex ni- ,
 hilo ortum esse. Quo modo enim filius erit, aut qua ratione ,
 vnigenitus Dei, cum eandem cum cæteris creaturis habeat ,
 naturam, vnusque sit ex plebeiòrum mortalium numero: vt- ,
 pote qui similiter cū illis ortus sit, & creationis quæ ex his ,
 quæ non sunt particeps, factus? Verùm non ita de illo sacra ,
 tradunt eloquia. Paulò post etiam adiungit. Quisquis igitur ,
 filium ex nihilo genitum, & præcipuam creaturam ex ni- ,
 hilo ortam eum statuit, nomen solum filii ille quidem im- ,
 prudens ei largitur, sed filium reuera esse denegat. Nam qui ,
 ex his, quæ non sunt, genitus sit, verè filius Dei esse non po- ,
 terit: quandoquidem neque aliud quicquam, quod sit gene- ,
 ratum. Verè autem filius Dei ex ipso patre genitus, reuera ,
 vnigenitus & dilectus patris appellandus est. Sic quoque ,
 Deus erit. Quid enim est aliud Dei germen, quàm id quod ,
 genitori simile sit. Condit quidem rex urbem, sed urbem ,
 non gignit: atque filium gignere, non condere dicitur. ,
 Quinetiam operis, quod ab eo fabricatur, non pater, sed ar- ,
 tificiosus opifex: filii autem ab eo geniti non opifex, sed pa- ,
 ter dicitur. Atqui ille qui vniuersitatis Deus est, filij qui- ,
 dem pater, sed mundi conditor & effector meritò dicitur. ,
 Ac licet semel in quodam scripture loco reperiatur dictum ,
 esse: Dominus creauit me initio viarum suarum ad opera ,
 sua, sermonis tamè illius sensum (quem quidem paulo post ,
 explanabo) debemus accuratè expendere, & non vt Marcel- ,
 lo placet, vno verbo præcipuum ecclesie dogma conuul- ,
 sare. Istà aliq; eius generis complura ab Eusebio in primo ,
 libro contra Marcellum disputata sunt. In tertio autè, quo ,
 pacto hæc vox, CREATURA sit intelligenda, docet his ver- ,
 bis. Istis quidem hoc modo constitutis, sequitur etiã hanc ,
 sententiam, Dominus creauit me initio viarum suarum ad ,
 opera sua, non aliter capiendam esse, atque ea omnia, quæ ,
 ante exposuimus. Quod si dicat seipsum creatum esse, nõ ,
 ita dicit perinde ac si ex eo, quod non est, ad id quod est ,
 transierit, ipseque simili ratione cum reliquis creaturis, ex ,
 eo, quod non est, factus sit (sicut quidam peruersè existima- ,
 runt) sed quod substantiam habuerit, vixerit, & ante mun- ,
 di fabricationem fuerit & extiterit, atque adeo à patre suo ,
 omnium

Prou. 8.

omnium domino huius vniuersitatis princeps constitutus
 fit: vt hoc verbum creauit, hoc loco pro, constituit, vel or-
 dinauit, capiatur. Quin Apostolus Petrus principes ac du-
 ces, qui hominibus præsumt, creaturam planè nominat, his
 verbis: Subiecti estote omni humanæ creaturæ propter do-
 minum, siue regi, quasi præcellenti, siue ducibus, tanquã per
 eum missis. Et propheta etiam, Paratus inquit esto ad in-
 uocandum Deum tuum Hierusalem: propterea, quod ecce
 firmans tonitruum, & creans spiritum annunciat homini-
 bus Christum suum. Hoc verbum, CREANS, non accipit,
 perinde ac si spiritus ex eo, quod non est, factus sit. Non e-
 nim tum creauit Deus spiritum, quando Christum suum per
 illum omnibus hominibus annũciauit (non enim tum re-
 cens sub sole ædebat, sed ante fuerat extiteratque) verum
 ipsum misit, quo tempore Apostoli erant in vnum congre-
 gati: quando sonus, instar tonitruum de cœlo factus est, tan-
 quam aduenientis spiritus vehementis: & repleti sunt spi-
 ritu sancto: atque hoc pacto omnibus hominibus Christum
 Dei annunciauit iuxta prophetiam, quæ dixerat, propterea
 quod firmans tonitruum, & creans spiritum, annunciat ho-
 minibus Christum suum, hac voce, Creans, pro hoc verbo
 mittens, vel constituens, posita: Vox autem, tonitruum, alia
 quadam ratione prædicationem euangelii significat. Da-
 uid item, cum sic loquitur: Cor mundum crea in me Deus,
 non hoc dixit quasi corde carens, sed puram mentem in se
 ingenerari perficique optat. Eadem ratione dicitur etiam il-
 lud: vt duos in vnum nouum hominem, crearet, id est con-
 iungeret: vide item illud, num sit eiusdem generis: induere
 nouum hominem, qui est secundum Deum creatus. Et istud,
 si qua igitur in Christo noua creatura: & si quæ alia in scri-
 pturis diuinitus inspiratis diligenter peruestigandis de ge-
 nere eodem reperire poterimus. Ne mireris igitur, si per
 translationem in hac sententiã loquatur scriptura: Domi-
 nus creauit me initio viarum suarum: Creauit, hoc est con-
 stituit, vel ordinauit. Ista Eusebius in libris contra Mar-
 cellum differuit, nos autem eadem citauimus, vt illis qui ei
 temere obtrectare, contumelioseque detrahere laborarint,
 responsum sit. Nam non possunt ostendere Eusebium, li-
 cet vocabula dispensationis, in eius libris vsurpata repe-
 riant,

1. Pet. 2.

Act. 2.

Psal. 50.

SOCRATIS HISTORIAE

riant, filio Dei initium essentiae tribuisse: praesertim cum scriptorum Origenis & aemulus, & admirator extiterit. In quibus illi, qui abstrusum & reconditum librorum Origenis sensum eruere potuerint, passim scriptum inuenient, filium a patre genitum fuisse. Atque ad ista quidem, nostra deflexit oratio, quo Eusebii obtrektoribus responderemus.

Quod Concilium Sardicense cum thronum suum Athanasio, Itemq; Paulo reddidisset, ac Orientalis partem Imperator Constantius eos non admitteret, Imperator occidentis bellum illi interminatus est, quod metuens Constantius accersitum per epistolas Athanasium Alexandriam mittebat.

CAPVT XVIII.

Episcope tum qui Sardice, tum qui Philippi urbis Thraciae conuenerant, conciliis separatim conuocatis, rebusque, quae utrisque videbantur constitutis, ad suas ipsorum ciuitates reuerterunt. Ecclesia igitur versus occidentem, ab ecclesia, quae erat in oriente dissensione distracta fuit. Terminus autem, quo illorum erat distincta communio, mons inter Illyrium & Thraciam interiectus, qui Tisucis dicitur, constitutus est: ad quem quidem usque omnes inter ipsos, licet fide dissentientes, discrimine penitus remoto, communicarunt. Vtius verò nulla inter eos fuit communio. Talis quidem perturbatio atque confusio statum ecclesiae id temporis occupauit. Statim verò post Imperator, qui partium ad occidentem vergentium dominabatur, ea quae in concilio Sardicensi acta erant, fratri suo Constantio significat: hortaturque; ut Paulum & Athanasium ad proprias sedes restituendos curet. Vbi autem Constantius fratris postulata de die in diem differebat, ille, imperatorem dico, occidentis, optionem fratri dat, vel Paulum & Athanasium ad suas ipsorum sedes, ecclesiasque restituendi, vel si hoc minus presteret ipsum sibi hostem reddedi, nihilque aliud quam bellum expectandi: litera autem, quas ad fratrem scripsit ita se habet. Sicut hic apud me Athanasius & Paulus: quos auditione accepi pietatis causa persecutionem passos esse. Quod si polliciare

*Susacis
apud Ni-
ceph. dicitur
lib. 9.
cap. 13.*